Tandläkarförbundet ej bakom Burmans aktion

Svenska tandläkarsällskapet och Sveriges tandläkarförbund framhäller att de icke stå bakom tandläkare Burmans aktion angående Vipeholmundersökningarna.

Sensation i RÅSUNDA

Obs! Fynd-Priser!

5.000 mtr bomullstyger, kraftig kval., pr mtr.	1:50
Lakansväv, obl., 142 cm, ... pr mtr.	2:85
Goss.- o. Flickoverall, ingpr, fodr, ...	19:50
Goss.-o. Flickbyxor fr.	12:50
Mockajacker, goss, flick, dam tett fabrikspartil ..... fr.	22:50
Gosskostymer, 6—10 år, babylle ..... fr.	35:—
Damlinnen ..... fr.	1:45
Dambenkläder, macco	2:50
Dambenkläder, fodr.	3:75
Flickbenkläder, fodr. ..... fr.	2:75

Alla flickklänningar BORTSLUMPAS 5:—

Nylonstrumpor ... fr.	2:90
Nylonstrumpor, extra kraftiga	4:75
Damyllestrumpor ...	4:95
Flickstrumpor, ribbade ..... fr.	2:95
Gosskalsonger och Tröjor, ribbade, pr pl.	3:75
Herr- o. Gosskalsonger, korta	1:95
Herrkalsonger och Tröjor, macco, pr plagg	5:50
Flick- o. Damjumpers fr.	4:95
Gosskjortor ..... fr.	2:95
Herrskjortor ..... fr.	5:50
Herrpyjamas	16:50
Herrnattskjortor, flanell	8:75

Stora partier Möbel- o. Draperityger till halva fabrikspriser.

SOLNA VARUHUS
Råsundavägen 124

DET NYA IRLAND

UNDER 1900-talets första decennier skärptes den irländska nationalismens syften, och dess ideologi vidgades och preciserades. Självstyrelse under Englands överhöghet var i de nya generationernas syn inte tillräcklig: organisationer som Sinn Fein och Irländska republikanska brödraskapet krävde full självständighet genom upprättandet av en irländsk republik. En av författarna och publicister ledd förelse sökte återuppliva iriskan (gaeliskan) som skriftspråk och förhärligade den föga kända tid då småkonungar härskat och barder diktat i ett fritt och iriskt Irland; detta sagornas skede ansåga representera det verkliga, halvt bortglömda Irland, vars säregna karaktär och sedvänjor övervuxits av engelska inflytelser. Denna romantik förenades med en känsla för det irländska folkets lidande och längtan under den långa tiden av förtryck, en känsla som färgades av kristen-katolsk mystik — hade inte det korsfästa Irland mer än andra folk sinne och förståelse för de kristna symbolerna, var det inte en Kristus bland nationerna? Några strofer av Padraic Pearse, nationalismens mest berömde diktare, ger väsentliga drag av dessa idéer och stämningar:

Ingen skall vara bunden till England
eller leva i vänskap med sura skottar.
Det skall ej finnas plats för de utländska mer,
och engelska språket skall ej vara erkänt.

Seger skall tillfalla gaelernas här över Calvins klan — bedragaren, lögnaren, tjuven.
Deras hjältar skall vinna triumf över kättarna
och jubla när Luthers klan slås på flykt.

I sitt sista verk förklarade Pearse att ett blodoffer var nödvändigt för att ge folket enighet och kraft. Det var i denna anda som Pearse och en grupp nationella extremister organiserade påskupproret år 1916 i och kring Dublin (dokumentariskt skildrat framför allt av Ryan i "The Rising", litterärt av O'Flaherty i "Insurrection"). Detta förstag, som blivit den irländska nationalismens

Det utbrända postkontoret i Dublin omedelbart efter påskupprorets kuvande. De upprorikta både sitt starkaste fäste i denna byggnad.

stora legend, var från början utsiktslöst. Endast något tusental tog aktiv del i resningen, befolkningens massa var likgiltig eller fientlig, den katolska hierarkin, flertalet nationella ledare och pressorgan klandrade de upproriska, allra helst som dessa förberett hjälpaktioner från Tyskland. Efter en vecka var revolten krossad. Fenton av ledarna, bland dem Pearse, avrättades; till de dödsdömda men benådade hörde republikens nuvarande president O'Kelly och premiärminister De Valera.

Men den lilla grupp av passionerade intellektuella som kalliodigt satte in sina liv i den nationella mytens tjänst både på lång sikt räknat rätt. De skjutna irländarna blir martyrer och hjältar, skrev Bernard Shaw, ingenting kan hindra det. Den extrema nationalismen segrade över moderationen, påskupprorets män blev ledare och förebilder. President O'Kelly berättar hur han fängen

De båda irländska statsområdena.

fördes från posthuset — där de upproriska haft sitt starkaste fäste — och då möttes av gläpord och hat från folkmassan; när han frigavs några år senare hyllades han som en triumfator. Andra händelser under det första världskriget bidrog till denna omvändning, främst principbeslut om införande av allmän värnplikt på Irland, men påskupproret var med all säkerhet av bestämmande reell betydelse och kom som symbol att bli helt dominerande.

Aren efter det första världskriget ledde hastigt fram till avgörandet. Självständighetsmännen segrade vid valen över självstyrelsemännen, vägrade att infinna sig i det engelska underhuset, bildade ett från engelsk synpunkt olagligt parlament och förklarade De Valera vara den irländska republikens president. Under två år rasade ett gerillakrig mellan engelsk polis och militär och de republikanska frihetskrarna; på båda sidor var grymheten stor, och nationalhatet i Irland kulminerade. År 1920 antog emellertid det engelska parlamentet en lag som gav en betydande självstyrelse åt Syd- respektive Nordirland; i lagen förutsågs också en gemensam representation för de båda landsdelarna och en framtida sammanslagning av deras parlament. Sydirland vägrade att erkänna denna kompromiss, men efter ytterligare ett års strider kom det märkliga avtal mellan den engelska regeringen och upprorsledarna till stånd (december 1921) som gav Sydirland samma ställning som de brittiska dominions (Kanada, Australien) och ledde till de brittiska truppernas tillbakadragande. Därmed fick dock Irland inte fred. En stark minoritet av självständighetsmännen, ledd av De Valera, förkastade avtalet och krävde totalt avskiljande från England. Striderna på Irland förbyttes i ett inbördeskrig, som först efter flera år helt avvecklades. Under inbördeskriget tillgrep den irländska regeringen samma hårda metoder som tidigare den engelska; en irländsk historiker uppräknar flera avrättningar 1922—1923 än 1916—1921. Men det bör ihågkommas att dessa "krig" inte i grymhet, förluster och förödelse kan jämföras med exempelvis de amerikanska och spanska inbördeskrigen. De stridande uppgick i varje skede till ett par tiotusental. Antalet avrättningar under hela tiden 1916—1923 var sannolikt ej mer än två hundra, antalet stupade och mördade några tusen.

Utan större svårigheter har sedan Irland förvandlats från ett dominion inom det brittiska samväldet till en självständig stat. Englands rätt att använda vissa irländska hamnstäder och några andra liknande rättigheter har avskaffats. Irland har utträtt ur samväldet, det har blivit en republik. Verket slutfördes genom lagen om republik år 1949, men denna innebar knappast mer än en formell bekräftelse av vad som redan skett. De enda banden av betydelse med England och samväldet är ett slags nyuntunion och särskilda rättigheter för irländska medborgare inom samväldet och för medborgare i samväldets stater i Irland.

*

I Irland är en parlamentarisk och demokratisk republik. Detaljerna — presidentens och senatens ställning — är utan intresse: makten vilar hos det folkvalda underhuset (Dail Eireann) och den av underhusmajoriteten beroende regeringen. Nationellt och religiöst, vilket här praktiskt taget är samma sak, är befolkningen utomordentligt homogen, med 165.000 protestanter (mest av den till engelska statskyrkan anknutna episkopalriktningen) mot 2,8 milj. katoliker. Protestanterna bildar — än mer än svenskarna i Finland — en oproportionerligt stor del av den socialt och ekonomiskt ledande klassen. Av industriella företagare är en tredjedel protestanter, av de större företagarna en fjärdedel, av de högre banktjänstemännen nära hälften. Men detta medför knappast något minoritetsproblem — minoriteten är för liten.

Nordirland är en del av England, med en guvernör representerande England och tillsatt av den brittiska regeringen, men dess självstyrelse är vidsträckt — de viktigaste undantagen är utrikespolitik, tullar och en del skatter. Inom självstyrelsens ram är den parlamentariska demokratin total och nära anaiuten till det engelska mönstret. Här är emellertid minoritetsfrågan det stora problemet. Av en befolkning på 1.371.000 (april 1951) är en tredjedel katoliker, medan majoriteten är tämligen jämnt fördelad på episkopaler (Church of Ireland) och presbyterianer. Katolikerna

Nordirland omfattar sex av de nio grevskapen i landskapet Ulster.

förklarar sig i regel önska anslutning till Sydirland; de är huvudsakligen ättlingar i jordbrukardistrikten i väster och norr och har majoritet eller nära nog majoritet inom tre av de sex grevskapen, Armagh, Fermanagh och Tyrone — de gleaset befolkade områdena. Därmed blir komplicieringen fulländad, med England, Irland, Ulster och den katolska minoriteten inom Ulster som de fyra faktorerna. Katolikerna i Nordirland tillhör av gammalt den mindre välställda befolkningen; ekonomiskt och socialt är deras situation den mottsatta till den protestantiska minoriteten i Sydirland.

Motsättningen mellan norr och söder skärpe ytterligare av skillnaden i ekonomisk-social struktur. Sydirland, hör till Västeuropas mest utpräglade agrarländer, med 600.000 yrkesutövare inom jordbruket (46 procent) mot 165.000 i Nordirland (omkring 20 procent); industriellt-kommersiellt är läget det motsatta. 1949 bestod Nordirlands export till 71 procent av industriprodukter mot 20 procent jordbruksprodukter; motsvarande siffror för Sydirland var 30 och 77 procent.

*

Striden de båda irländska statsområdena emellan sträcker sig även till de språkliga benämningarna på landsdelarna. I Sydirland använda ordet Irland i två betydelser: dels om än Irland, det verkliga Irland, dels om republiken Irland. Orden Nordirland och Sydirland är inte riktigt taktfulla; de häntyder på en uppdelning vars giltighet förnekas. I stället talas om "de sex grevskapen" (Nordirland) och "de tjugusex grevskapen" (Sydirland) som om det vore fråga om delar av en enda stat. I Nordirland begagnar man däremot helst de ord som betonar särskiljandet: Nordirland eller Ulster (ehuru det gamla landskapet Ulster omfattade ytterligare tre grevskap) samt Sydirland eller Den irländska republiken. Den resande påminns om erfarenheter från USA; i Washington är det korrekt att tala om "inbördeskriget", men tar man spårvagnen till Alexandria i Virginia, bör man vid framkomsten kalla samma uppgörelse "kriget mellan staterna".

Hur påverkar uppdelningen det politiska livet? Vilka möjligheter finns till en lösning? Dessa huvudfrågor skall behandlas i mina återstående artiklar.

HERBERT TINGSTEN

(De föregående artiklarna i Herbert Tingstens serie från Irland har varit införda 4/1, 9/1 och 10/1 1953.)

Igelsta till Östertälje

Länsstyrelsen hemställer hos regeringen att Igelsta municipalsamhälle upplöses och att Östertälje kommun övertar municipalsamhällets samtliga tillgångar samt anvarret för dess skulder och förbindelser. Igelsta blev municipalsamhälle 1924.

Cirkustortyren

ÄNNU EN s. k. vilddjurscirkus har annonserat sin snara ankomst till Stockholm. Det betyder att publiken ännu en gång skall ha sin trirollga förnöjelse åt resultaten av det grymmaste djurplågeri som över huvud existerar.

Bevisen för detta djurplågeri? De är svåra att komma med — därför att allt som har att göra med cirkusdressyr äger ett gemensamt drag: det är skyddat från insyn. Andra nöjesbranscher är måna om publicitet redan från den dag då den första repetitionen eller den första inspelningen sätter i gång; endast cirkusdressern är angelägen om att ingenting av vad som sker får bli uppenbart förrän djuret är färdigt att framföras i s. k. frihet (vilket groteskt uttryckt) i manegen. Vad som dessförinnan hänt är absolut hemligstämplat; på så sätt är det ju omöjligen lättare att behålla mysten om sockerbitarna och det milda handlaget. Myten också om att tigrar inte vet något roligare än att gå på lina och att stora bruna björnar har sin största förnöjelse i att åka cykel ilskidda munkorg och svecialkängor!

Vittnesbörden ger en fullständigt skräckinjagande bild av vad cirkusdjuren får utstå av tortyr innan de är färdiga att uppträda till publikens förnöjelse, skriver dr Carl Björkman i denna artikel, som berör en gammal stridsfråga: djurplågeriägens utformning och tillämpningsområde.

Eljest är det ju för märkvärdigt hur praktiskt taget alla personer som haft tillfälle till, om också blott sporadiska, inblickar i dressyrkonstens hemligheter haft likartade Vittnesbörd att komma med. Jag har själv några kusliga, verkligen helt outplänliga minnen från mina pojkår då några av oss skolpojkar brukade tjäna en hacka på att i ryttargången i den gamla cirkusbyggnaden i Norrköping bära halmbalar. Där stod en gång en häst i stallet som flämtade så begynnerligt — cirkusdrängen gjorde ingen som helst hemlighet av dess behandling: den hade inte fått något att dricka på fem dygn. Det var någon konst som den inte hade lärt sig att utföra, och vattenhinken stod i beredskap som belöning först i det ögonblick det halvt ihjältörstade djuret lirt sig vad det skulle (jag kommer för övrigt mycket väl ihåg vad det var som saken gällde: hästen skulle med munnen lösa upp en knut bunden kring det ena bakbenet). Det fanns tyk andra törstande djur i cirkustallet i Norrköping den gången också: två chimpanser, som dagen lång stod inklade i var sin trånga låda. Det var mycket noga med att de inte skulle få något vatten att dricka på hela dan — det var nämligen enda sättet att få dem att vid kvällsföreställningen sörpla ur den nappflaska som deras dressör då stack i tassen på dem till publikens förnöjelse.

Harry Martinson berättade en gång för mig om sina erfarenheter från de fyra månader han åtföljt en resande cirkus genom Sydamerika. Han berättade om hur man lärde kattdjuren att gå på lina — man höll brinnande fack-

HUVUDVÄRK? Tag då Alka-Seltzer!

Om Ni får huvudvärk — till följd av för mycket arbete, bekymmer, för mycket mat och dryck — tag då Alka-Seltzer vid första tecken till obehag. Om det är nödvändigt — tag det senare igen. Den pärlande hoxsyren gör Alka-Seltzer välsmakande. Icke laxerande.

Lägg ner en eller två tabletter i ett glas vatten. Se hur det pärlar och blir en uppfriskande dryck — och drick sedan! Ha alltid en tub snabbverkande Alka-Seltzer till handa!

Alka-Seltzer användes dagligen av miljoner människor — försök det även Ni!

Tuber om 12 och 30 tabletter

Säljes endast på apotek

Alka-Seltzer

Hansa plast

mer än snabbförband — ett läkemedel

Tito talar

Fantastiskt nutidsdokument - världspolitik - dramatik - romantik

sensationell följetong i Se

BÖRJAR I VECKANS NUMMER

Om Stalin hade vetat...

Se

Mera spännande än någon deckare! Mera händelseladdad än någon äventyrsskildring! Mera avslöjande än någon "vit", "blå" eller "gul" bok!

Tito = den fattige bondsonen Josip Broz, smedlärling, partisanchef, marskalk, diktator och president.

Tito = konspiratören som reste på svenskt pass som John Alex. Karlsson.

Tito = altargossen som bröt med kyrkan efter en örtil från en ortodox präst.

Tito = fången som vägrade begära nåd om han måste förneka sin socialistiska tro.

Tito = kommunistledaren som trotsade Stalin och tillförsäkrade Sovjet det första svåra nederlaget i det kalla kriget.

Aqua Vera

rakvatten

★Aqua Vera verkar som balsam på huden. Lätter smärsår och hudirritationer som uppstår vid varje rakning antingen den sker med elektriska eller andra apparater. Huden återställes i normalt skick och nästa rakning går lätt och blir perfekt.

alltid efter rakning

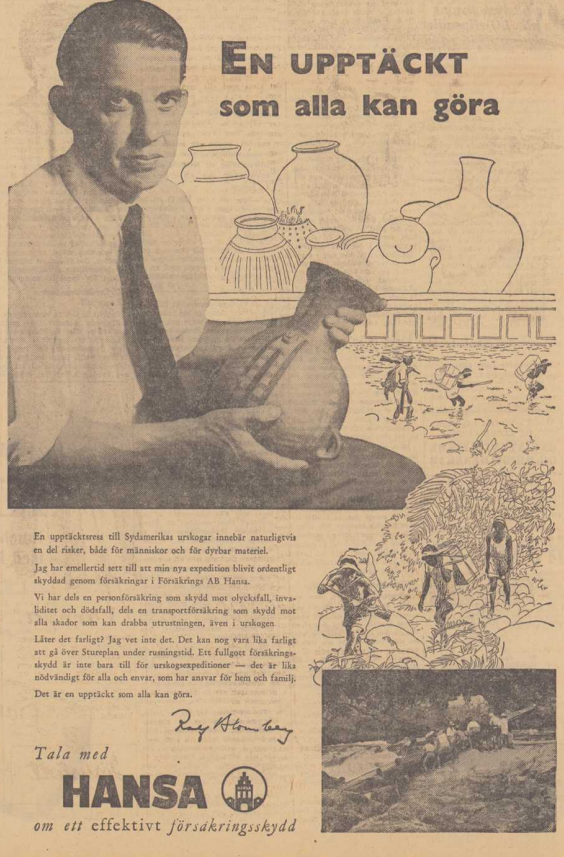

En upptäcktsresa till Sydamerikas urskogar innebär naturligtvis en del risker, både för människor och för dyrbar materiel.

Jag har emellertid sett till att min nya expedition blivit ordentligt skyddad genom försäkringar i Försäkrings AB Hansa.

Vi har dels en personförsäkring som skydd mot olycksfall, invaliditet och dödsfall, dels en transportförsäkring som skydd mot alla skador som kan drabba utrustningen, även i urskogen

Låter det farligt? Jag vet inte det. Det kan nog vara lika farligt att gå över Stureplan under rusningstid. Ett fullgott försäkringsskydd är inte bara till för urskogsexpeditioner — det är lika nödvändigt för alla och envar, som har ansvar för hem och familj.

Det är en upptäckt som alla kan göra.

Ragnar Blomberg

Tala med

HANSA

om ett effektivt försäkringsskydd

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.